

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา  
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี  
Ethical Leadership of School Administrators under the Pathum Thani  
Secondary Education Service Area Office

อภิรักษ์ ทองโชติ<sup>1</sup> พิมลพรรณ เพชรสมบัติ<sup>2</sup>  
Aphirak Thongchot, Pimolpun Phetsomb

**บทคัดย่อ (Abstract)**

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี และ 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี จำนวน 322 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.48$ ) 2) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ (1) ด้านความยุติธรรม ผู้บริหารต้องใช้หลักการมีเหตุผล และความเหมาะสมในการตัดสินใจทุกครั้ง (2) ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ผู้บริหารต้องไม่คดโกง มีความซื่อตรง ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน (3) ด้านความน่าไว้วางใจ ผู้บริหารต้องไม่กระทำการใดๆ ที่เป็นการให้ร้ายผู้ใต้บังคับบัญชา หรือผู้บริสุทธิ์ (4) ด้านความน่าเคารพ ผู้บริหารต้องวางตัวให้เหมาะสม และให้เกียรติผู้อื่น (5) ด้านความรับผิดชอบ ผู้บริหารต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในทุก ๆ ด้านให้เป็นที่ประจักษ์แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา

**คำสำคัญ(Keywords) :** ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา; สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี

---

Received: 2022-12-06 Revised: 2023-01-14 Accepted: 2023-01-21

<sup>1</sup> คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, Faculty of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi. Corresponding Author e-mail: rungaphirak60@gmail.com

<sup>2</sup> คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, Faculty of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi: Pimolpun\_p@mutt.ac.th

## Abstract

This research aimed to 1) investigate the ethical leadership of school administrators under the Pathum Thani Secondary Education Service Area Office, and 2) explore the practical approach to the ethical leadership of school administrators under the Pathum Thani Secondary Education Service Area Office. The research sample consisted of 322 teachers under the Pathum Thani Secondary Education Service Area Office. The key informants included five school administrators. The instruments were questionnaires and interview forms. To analyze the data, the researcher conducted statistics consisting of frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis for the qualitative study. The result revealed that: 1) the ethical leadership of school administrators showed high levels in an overview ( $\bar{X} = 4.48$ ). 2) The practical approach to the ethical leadership of school administrators appeared to have five dimensions. (1) Justice: Administrators must be reasonable and appropriate in every decision. (2) Integrity: Administrators must not cheat. Through good governance, they must be honest. (3) Credibility: Administrators must not take harmful action against their subordinates or innocent people. (4) Respect: Administrators must perform appropriately and respect others. (5) Accountability: To be visible to their subordinates, administrators must act as the best role models in all aspects.

**Keywords:** Ethical Leadership of School Administrators; Under the Pathum Thani Secondary Education Service Area Office

## บทนำ (Introduction)

จากกระแสยุคโลกาภิวัตน์ และฐานความรู้ในสังคม ที่มีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะเทคโนโลยีการสื่อสารมีผลกระทบต่อสังคมไทย ทั้งที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ ด้วยสถานการณ์โลกและสังคมปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงในหลายๆด้าน มีผลทำให้การดำเนินชีวิตดำเนินถึงแต่วัตถุ ความร่ำรวย มั่งคั่ง หรือผลประโยชน์ส่วนตน ทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับความเสื่อมถอย ด้านคุณธรรม จริยธรรม มีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย และมีแนวโน้มเป็นสังคมปัจเจกมากขึ้น ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินน้อยลง การแพร่ระบาดของยาเสพติดเพิ่มมากขึ้นและการเพิ่มขึ้นของอบายมุข ที่เป็นปัญหาสำคัญต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ส่งผลให้สถาบันทางสังคม มีแนวโน้มอ่อนแอ คนในสังคมขาดความไว้วางใจ และขาดการมีส่วนร่วม (สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติ, 2554) จนกลายเป็นปัญหาสังคมตามมา ทำให้เด็กและเยาวชนได้รับการจัดการศึกษาที่ไม่มีคุณภาพ มีผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศมาจนถึงปัจจุบัน และในอนาคตต่อไปได้ ดังนั้น ในการบริหารองค์กร ที่ผู้นำองค์กรมี

ความสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กร จึงจำเป็นจะต้องมีผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีความซื่อสัตย์ สุจริต ไม่คดโกง คอรัปชั่น มีความโปร่งใสในการบริหารองค์กรจะส่งผลทำให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความราบรื่น บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (นรา สมประสงค์, 2561)

การตระหนักถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาการขาดคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง เพราะว่าการที่ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรมในการบริหารงานในสถานศึกษา จะทำให้สถานศึกษาดำเนินกิจกรรมอย่างราบรื่น (สิวลี ศิริโล, 2558) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม (Ethical leadership) จึงมีความสำคัญต่อทุกองค์กร และทุกแง่มุมของสังคม เพราะว่า พฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมมีอิทธิพลทางตรง และทางอ้อมต่อความพึงพอใจในงาน และความผูกพันต่อองค์กร การที่ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม จะสามารถสร้างแรงจูงใจ ชักจูงให้ผู้อื่นปฏิบัติตามมีการตัดสินใจที่เป็นไปตามหลักของการมีเหตุผล มีความเสียสละ แสดงออกถึงความรับผิดชอบเมื่อเกิดปัญหาหรือแก้ไขสถานการณ์ต่าง ๆ โดยคำนึงถึงความถูกต้องเป็นธรรม และเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อสร้างความไว้วางใจ ความน่าเชื่อถือ ความน่าเคารพ ความร่วมมือ สร้างบรรยากาศที่ดีในองค์กร (วิโรจน์ สารรัตนะ, 2557)

จากปัญหาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี เพราะผู้บริหารสถานศึกษาขาดคุณธรรม จริยธรรม ยกตัวอย่าง เช่น ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมใช้อำนาจในการบริหารที่ขาดคุณธรรม จริยธรรม ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาถูกครูร้องเรียนเรื่องการไม่มีความยุติธรรมในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาถูกสมาคมผู้ปกครองร้องเรียนเรื่องการคดโกง คอรัปชั่น นักเรียนเดินขบวนขับไล่ เพราะเหตุนี้จึงทำให้ความศรัทธาของวิชาชีพในองค์กรศึกษาเสื่อมถอยลง ดังนั้น แนวทางในการแก้ไขปัญหาต้องพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งการมีคุณธรรม จริยธรรมนับว่าเป็นพื้นฐานที่สำคัญของทุก ๆ คน ตลอดจนทุก ๆ วิชาชีพ หากบุคคลใด หรือวิชาชีพใดไม่มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นหลักยึดเบื้องต้นแล้ว ก็ยากที่จะก้าวไปสู่ความสำเร็จแห่งตน และวิชาชีพนั้น ๆ ได้ ที่ยิ่งไปกว่านั้น คือ การขาดคุณธรรม จริยธรรม ทั้งในบุคคลและวิชาชีพอาจมีผลร้ายต่อตนเอง ต่อสังคม และต่อวงการวิชาชีพในอนาคตได้อีกด้วย

ดังนั้นจากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น จึงเป็นเหตุจูงใจให้ผู้วิจัยสนใจศึกษา ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี โดยการศึกษาองค์ประกอบ และแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเสริมสร้าง และพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ทำให้ประสิทธิภาพในการบริหารงานดีขึ้น ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด บรรลุวัตถุประสงค์ตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ และบริบทของสถานศึกษา โดยอาศัยกระบวนการวิจัย ตามแนวคิดทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี

2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี

## วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

### 1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ออกแบบการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) โดยใช้วิธีในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ผลจากการสังเคราะห์ได้องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านความยุติธรรม 2) ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต 3) ด้านความน่าไว้วางใจ 4) ด้านความน่าเคารพ และ 5) ด้านความรับผิดชอบ

### 2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ปีการศึกษา 2565 สถานศึกษาในสังกัด จำนวน 22 แห่ง โดยมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 1,942 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี โดยการกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie & Morgan (1970) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็นข้าราชการครูจำนวน 322 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster sampling)

2) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี จำนวน 5 คน ที่ได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติในระดับเขตหรือระดับประเทศว่าเป็นผู้ที่ดีเด่น ในด้านคุณธรรม จริยธรรม เช่น รางวัล MOE AWARDS ประเภทโครงการ สาขาส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม รางวัล 10,000 ครูชน คนคุณธรรม ครูดีไม่มีอบายมุข เป็นต้น และมีประสบการณ์บริหารงาน 5 ปีขึ้นไป

### 3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 แบบ ดังนี้

1) แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานีจำนวน 1 ฉบับ ที่ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้นภายใต้กรอบแนวคิดและทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยโครงสร้างของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ ผลการวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม มีค่าเฉลี่ยของดัชนีความสอดคล้อง

(IOC) ได้เท่ากับ 1.00 และการหาความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's alpha coefficient) ที่ค่าระดับ ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.990

2) แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) มีเนื้อหาเกี่ยวกับองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยให้อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและการใช้หลักภาษา

#### 4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

##### 1) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

(1) ผู้วิจัยติดต่อกับงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จัดทำหนังสือราชการขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล

(2) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมทั้งหนังสือขอความอนุเคราะห์ ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตในการเก็บข้อมูลจากผู้บริหารและครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยกำหนด ระยะเวลาขอรับแบบสอบถามคืนภายใน 15 วัน

(3) ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา จากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ซึ่งผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนมาครบถ้วน จำนวน 322 ฉบับ คิดเป็น 100% หลังจากนั้นตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์ทุกฉบับ

(4) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วน และสมบูรณ์แล้ว นำแบบสอบถามมาจัดเรียงข้อมูล แยกข้อมูล และตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

##### 2) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ตามลำดับ ดังนี้

(1) ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ถึงผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ที่เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์

(2) ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี จำนวน 5 คน ตามวันเวลาที่ได้นัดหมายไว้

(3) ผู้วิจัยนำข้อมูลสำคัญที่ได้จากการสัมภาษณ์ มาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ จากนั้นจึงนำข้อมูลสำคัญ ที่มีความถูกต้องครบถ้วนมาจัดเรียงข้อมูล เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

## 5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม ตอนที่ 1 และตอนที่ 2 ที่เก็บรวบรวมได้นำไปวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อประมวลผล และหาค่าสถิติโดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

(1) แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงหาค่าความถี่ ร้อยละ จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

(2) แบบสอบถามตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และกำหนดการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้ เป็นรายชื่อและภาพรวมทั้ง 5 ด้าน

(3) การวิเคราะห์ข้อมูลสำคัญจากการสัมภาษณ์ นำข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) และสังเคราะห์ข้อมูลเป็นความเรียง

## ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี สามารถสรุปได้ดังนี้

### 1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 228 คน คิดเป็นร้อยละ 70.81 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 61.18 และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน มากกว่า 10 ปีขึ้นไป จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 42.86

### 2. ผลการศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี

ผลการศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี โดยภาพรวม ทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.48$ , S.D. = 0.73) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ( $\bar{X} = 4.52$ , S.D. = 0.71) รองลงมา ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความน่าเคารพ ( $\bar{X} = 4.49$ , S.D. = 0.73) และภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความยุติธรรม มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ( $\bar{X} = 4.45$ , S.D. = 0.76)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถอธิบายได้ ดังนี้

(1) ผลการศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ด้านความยุติธรรม พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.45$ , S.D. = 0.76) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรในสถานศึกษาเข้ารับการฝึกอบรมพัฒนาตนเอง อย่างทั่วถึง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ( $\bar{X} = 4.61$ , S.D. = 0.74) รองลงมา

ผู้บริหารแบ่งงานตามความถนัดของแต่ละคนอย่างเหมาะสม ( $\bar{X} = 4.50$ , S.D. = 0.70) และผู้บริหารคำนึงถึงความขัดแย้งของผู้ใต้บังคับบัญชาเมื่อมีการตัดสินใจที่สำคัญ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ( $\bar{X} = 4.39$ , S.D. = 0.75)

(2) ผลการศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.48$ , S.D. = 0.73) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บริหารมีการตัดสินใจโดยคำนึงถึงคุณค่า พื้นฐาน ที่ดีสำหรับนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ( $\bar{X} = 4.57$ , S.D. = 0.70) รองลงมา ผู้บริหารไม่คดโกงหลอกลวงมีความซื่อตรง และจริงใจกับผู้อื่น ( $\bar{X} = 4.51$ , S.D. = 0.72) และผู้บริหารไม่กลบเกลื่อนคำพูดและใช้กลอุบายอื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ( $\bar{X} = 4.40$ , S.D. = 0.80)

(3) ผลการศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ด้านความน่าไว้วางใจ พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.48$ , S.D. = 0.70) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บริหารรักษาชื่อเสียงของสถานศึกษา และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กร มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ( $\bar{X} = 4.69$ , S.D. = 0.59) รองลงมา ผู้บริหารไม่กระทำการใดๆ ที่เป็นการให้ร้ายผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้บริหารสุจริต ( $\bar{X} = 4.57$ , S.D. = 0.67) และผู้บริหารหลีกเลี่ยงการให้คำมั่นสัญญาที่ไม่ชัดเจนต่อผู้อื่น มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ( $\bar{X} = 4.36$ , S.D. = 0.80)

(4) ผลการศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ด้านความน่าเคารพ พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.49$ , S.D. = 0.73) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บริหารยอมรับในความรู้ และความสามารถของผู้อื่น มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ( $\bar{X} = 4.57$ , S.D. = 0.66) รองลงมา ผู้บริหารวางตัวได้อย่างเหมาะสมให้เกียรติผู้อื่น ( $\bar{X} = 4.54$ , S.D. = 0.69) และผู้บริหารปกป้องผู้ใต้บังคับบัญชา เมื่อมีมูลเหตุว่าถูกกล่าวหา มีค่าเฉลี่ย ต่ำที่สุด คือ ( $\bar{X} = 4.43$ , S.D. = 0.77)

(5) ผลการศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ด้านความรับผิดชอบ พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.52$ , S.D. = 0.71) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บริหารทุ่มเทเอาใจใส่ภารกิจของสถานศึกษา ด้วยความตั้งใจ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ( $\bar{X} = 4.56$ , S.D. = 0.64) รองลงมา ผู้บริหารมีความอดทน มุ่งมั่นและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ( $\bar{X} = 4.55$ , S.D. = 0.70) และผู้บริหารเป็นผู้ตรงต่อเวลา และรักษาคำพูดมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ( $\bar{X} = 4.46$ , S.D. = 0.82)

### 3. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี

ผลจากการศึกษา เพื่อหาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี มีแนวทางในการพัฒนา ดังนี้

1) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ด้านความยุติธรรม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีแนวทาง

ในการปฏิบัติ ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องใช้หลักการมีเหตุผลในการตัดสินใจทุกครั้ง ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องใช้หลักความเหมาะสมทุกๆด้านในการพิจารณาเพื่อตัดสินใจ ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องใช้หลักความรอบคอบในทุกๆด้านในการพิจารณาเพื่อตัดสินใจ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องพิจารณาหาแนวทางมาการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งของผู้ใต้บังคับบัญชาเพื่อประสิทธิภาพในการทำงาน

2) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีแนวทางในการปฏิบัติ ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีข้อมูลที่ถูกต้องในการพูดทุกครั้ง ผู้บริหารสถานศึกษาต้องพิจารณาให้รอบด้านก่อนว่าสิ่งที่พูดไปจะสามารถปฏิบัติได้จริงหรือไม่ เพื่อไม่ให้เกิดข้อผิดพลาดภายหลัง ผู้บริหารสถานศึกษาต้องหาเหตุผลเพื่อทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้าใจ ถ้าทำตามที่ไม่ได้ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องไม่โยนความผิด และใช้กลอุบายอื่นๆ ให้บุคคลอื่น หรือผู้ใต้บังคับบัญชารับผิดชอบแทนตนเอง

3) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ด้านความน่าไว้วางใจ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีแนวทางในการปฏิบัติ ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องพิจารณาให้รอบด้านก่อนว่าสิ่งที่ให้คำมั่นสัญญาต่อผู้อื่นนั้นจะสามารถปฏิบัติได้ จริงหรือไม่ เพื่อไม่ให้เกิดข้อผิดพลาดภายหลัง ผู้บริหารสถานศึกษาต้องบันทึกเป็นรายลักษณ์อักษรทุกครั้งที่มีการให้คำมั่นสัญญาต่อผู้อื่นเพื่อมิให้หลงลืมในคำมั่นสัญญานั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องยอมรับในความผิดพลาดของตนเอง และต้องหาเหตุผลเพื่อจะให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้าใจ ถ้าทำตามที่ไม่ได้คำมั่นสัญญาไว้ไม่ได้ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องพิจารณาหาแนวทางในการทำตามคำมั่นสัญญาที่ให้ไว้ เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา

4) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ด้านความน่าเคารพ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีแนวทางในการปฏิบัติ ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องพิจารณาออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อหาข้อเท็จจริงทันทีภายหลังทราบเรื่อง ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเชิญคู่กรณีหรือผู้ที่เกี่ยวข้องมาพูดคุยทำความเข้าใจให้ถูกต้อง ถ้าประเด็นที่ถูกกล่าวหาไม่พิสูจน์ได้ว่าไม่เป็นความจริง ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเสริมสร้างขวัญกำลังใจผู้ใต้บังคับบัญชาที่ถูกกล่าวหา หลังจากความจริงปรากฏว่าไม่มีความผิด ผู้บริหารสถานศึกษาต้องพิจารณาหาแนวทางในการป้องกันไม่ให้เกิดเหตุการณ์กรณี การถูกกล่าวหาเกิดขึ้นอีก โดยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมาพูดคุยแนวทางในการป้องกัน เช่น ก่อนที่จะกล่าวหาผู้อื่นต้องมีความรอบคอบและพิจารณาว่ามูลเหตุเป็นจริงหรือไม่ ก่อนที่จะประกาศให้คนอื่นรับทราบ เพราะถ้าการกล่าวหาไม่จริงก็จะทำให้คนที่ถูกกล่าวหาเสียหายได้ และคนที่กล่าวหาอาจถูกดำเนินคดีได้

5) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ด้านความรับผิดชอบ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมี

แนวทางในการปฏิบัติ ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องตระหนักถึงการปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีในทุกๆเรื่องให้เป็นທີ່ประจักษ์แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อจะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาศรัทธาและเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนจากแบบอย่างที่ดี ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเปิดใจรับฟังความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชาในเรื่องพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เพื่อพิจารณาปรับปรุงในส่วนที่ตัวเองบกพร่อง ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นแบบอย่างที่ดี โดยยึดหลักธรรมาภิบาลในการประพฤติปฏิบัติตน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องยึดกฎระเบียบ ข้อบังคับในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ มาประพฤติปฏิบัติตนอย่างเคร่งครัด และสม่ำเสมอ

### อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี มีประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยสามารถนำมาอภิปรายดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี

จากการสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม ได้องค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความยุติธรรม ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ด้านความน่าไว้วางใจ ด้านความน่าเคารพ และด้านความรับผิดชอบ ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม ซึ่งบ่งบอกการวางตัวที่ถูกต้องเหมาะสม ตามธรรมเนียมครองธรรมประเพณี แบบแผน หรือมาตรฐานที่สังคมให้การยอมรับและยึดถือ อันจะทำให้เกิดความศรัทธาจากผู้อื่น ซึ่งจะทำให้ทั้งผู้นำและผู้ตามบรรลุถึงผลสำเร็จสูงสุดตามความต้องการ เกิดการยอมรับ ชื่นชม พึงพาอาศัยซึ่งกันและกัน และก่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์การและสังคมส่วนรวม ดังนั้น คุณลักษณะตามองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม ทั้ง 5 ด้านที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น จะทำให้ผู้บริหารคำนึงถึงความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กรที่ได้ตั้งไว้ ซึ่งองค์ประกอบดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ หนูไกร มาเชค (2559). ที่ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และได้สรุปองค์ประกอบหลักของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม ไว้ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความไว้วางใจ 2) ความรับผิดชอบ 3) ความเคารพ 4) ความเป็นพลเมืองดี และ 5) ความยุติธรรม โดยผลการวิจัย พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ในขณะที่งานวิจัยของ คำพร กองเตย. (2560) ที่ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สรุปองค์ประกอบหลักของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมว่ามี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความไว้วางใจ 2) ความรับผิดชอบ 3) ความเคารพ 4) ความซื่อสัตย์ และ 5) ความยุติธรรม ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิภาวดี อินทร์ด้วง (2561) ที่ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ได้สรุป

องค์ประกอบหลักของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม ว่ามีองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความยุติธรรม 2) ด้านความน่าไว้วางใจ 3) ด้านความน่าเคารพ 4) ด้านความรับผิดชอบ 5) ด้านเป็นพลเมืองดี ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลเป็นรายด้านได้ ดังนี้

1) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความยุติธรรม ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า พฤติกรรมที่ผู้บริหารแสดงออกถึง การทำให้เกิดบรรยากาศในการทำงานที่ดี การพิจารณาเลื่อนเงินเดือนหรือเลื่อนตำแหน่งบุคลากรใช้หลักความสามารถ และคุณธรรม จริยธรรม ใช้กระบวนการที่ถูกต้องเป็นธรรมในการตัดสินใจ มีการตัดสินใจในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสมตรงไปตรงมาไม่มีอคติ แบ่งงานตามความถนัดของแต่ละคนอย่างเหมาะสม รับฟังความคิดเห็นของบุคลากรและตระหนักถึงปัญหาอย่างเป็นธรรม คำนึงถึงความขัดแย้งของผู้ใต้บังคับบัญชาเมื่อมีการตัดสินใจที่สำคัญ ตัดสินใจ ตามสถานการณ์อย่างมีเหตุผลโดยใช้หลักคุณธรรม จริยธรรมทุกครั้งและเปิดโอกาสให้บุคลากรในสถานศึกษาเข้ารับการฝึกอบรมพัฒนาตนเองอย่างทั่วถึง สอดคล้องกับงานวิจัยของ หนูไกร มาเชค (2559) ที่ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผลการวิจัยพบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของหงษา วงศ์จำปา (2560) ที่ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยผลการวิจัย พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า พฤติกรรมที่ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงออกถึงการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ไม่คดโกงหลอกลวง มีความซื่อตรงและจริงใจกับผู้อื่นมีความโปร่งใสในการปฏิบัติงานตรวจสอบได้ เปิดเผยข้อมูลที่เป็นจริงน่าเชื่อถือและไว้วางใจได้ ไม่กลบเกลื่อนคำพูด และใช้กลอุบายอื่น ๆ มีการตัดสินใจโดยคำนึงถึงคุณค่าพื้นฐานที่ดีสำหรับนักเรียน ปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างตรงไปตรงมา มีความเกื้อกูล และช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน สอดคล้องกับงานวิจัยของไกรสร รักสวน (2559) ที่ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งต่อการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญศิริ สมเรือน (2560) ที่ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความน่าไว้วางใจ ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า พฤติกรรมที่ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงออกถึงความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน เป็นผู้ยอมรับในผลการปฏิบัติงานของตน รักษาชื่อเสียงของสถานศึกษาและสร้างภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กร ปฏิบัติต่อคนอื่นอย่างเสมอต้นเสมอปลาย หลีกเลี่ยง

การให้คำมั่นสัญญาที่ไม่ชัดเจนต่อผู้อื่น มีการสื่อสารที่ชัดเจนเป็นที่น่าไว้วางใจของผู้ได้บังคับบัญชา ให้ข้อมูลและข่าวสารแก่ผู้ร่วมงานโดยบริสุทธิ์ใจ ไม่กระทำการใดๆ ที่เป็นการให้ร้ายผู้ได้บังคับบัญชา หรือผู้บริสุทธิ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของคำพร กองเตย. (2560) ที่ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิภาวดี อินทร์ด้วง (2561) ที่ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

4) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความน่าเคารพ ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า พฤติกรรมที่ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงออกถึงความสุภาพ อ่อนน้อม ทั้งกาย วาจา ใจ อย่างสม่ำเสมอ วางตัวได้อย่างเหมาะสม ให้เกียรติผู้อื่น มีความเสียสละ เป็นแบบอย่างที่ดีน่าเคารพนับถือ ยอมรับในความรู้และความสามารถของผู้อื่น ไม่กระทำการสิ่งใด ๆ ที่ไปกระทบศักดิ์ศรีของผู้อื่น สร้างความกลมเกลียวให้เกิดขึ้นในองค์กร ไม่ตำหนิผู้ได้บังคับบัญชาต่อหน้าบุคคลอื่น ปกป้องผู้ได้บังคับบัญชาเมื่อมีมูลเหตุว่าถูกกล่าวหา สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิภาวดี อินทร์ด้วง (2561) ที่ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐริดา นิพนธ์ (2562) ที่ได้ศึกษางานวิจัย ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

5) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความรับผิดชอบ ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า พฤติกรรมที่ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงออกถึงความทุ่มเทเอาใจใส่ภารกิจของสถานศึกษาด้วยความตั้งใจ ปฏิบัติวิชาชีพด้วยความรับผิดชอบ อำนวยความสะดวกในการทำงานของผู้ได้บังคับบัญชา ปฏิบัติตามระเบียบและข้อบังคับของสถานศึกษาอย่างเคร่งครัดมีความอดทน มุ่งมั่น และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ไม่ยอมแพ้ต่อปัญหาหรืออุปสรรคเมื่อประสบกับปัญหา เป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องความรับผิดชอบ เป็นผู้ตรงต่อเวลาและรักษาคำพูด สอดคล้องกับงานวิจัยของ คำพร กองเตย. (2560) ที่ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญศิริ สมเรือน (2560) ที่ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ผลการวิจัย พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี

คุณลักษณะตามองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความยุติธรรม 2) ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต 3) ด้านความน่าไว้วางใจ 4) ด้านความน่าเคารพ และ 5) ด้านความรับผิดชอบ สามารถนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีการตัดสินใจอย่างมีกระบวนการ การตัดสินใจด้วยความเป็นกลาง การตัดสินใจด้วยความถูกต้อง แบ่งงานได้เท่าเทียมและยุติธรรม ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ ด้านความยุติธรรม ผู้บริหารเป็นผู้ที่ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารเปิดเผยข้อมูลที่เป็นจริงมีความโปร่งใสในการทำงาน มีความจริงใจกับผู้อื่น และการไม่เป็นคนคดโกง หลอกลวง ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีความซื่อตรง มีความจงรักภักดีต่อองค์กร รักษาภาพลักษณ์ และให้เกียรติผู้อื่น ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ด้านความน่าไว้วางใจ ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีเกียรติ มีศักดิ์ศรี มีความสุภาพ และยอมรับในความสามารถผู้อื่น ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ด้านความน่าเคารพ ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีความตรงต่อเวลาสามารถตรวจสอบได้ ทุ่มเทเอาใจใส่ภารกิจของสถานศึกษาด้วยความตั้งใจ อำนวยความสะดวกในการทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชา ปฏิบัติตามระเบียบและข้อบังคับของสถานศึกษาอย่างเคร่งครัดมีความอดทน มุ่งมั่น และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ไม่ยอมแพ้ต่อปัญหาหรืออุปสรรคเมื่อประสบกับปัญหา เป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องความรับผิดชอบ ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ด้านความรับผิดชอบ สอดคล้องกับงานวิจัยของหนูไกร มาเชค (2559). ได้ศึกษา เรื่องการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาควรมี 5 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ ความไว้วางใจ ความรับผิดชอบ ความเคารพ ความเป็นพลเมืองดี และความยุติธรรม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ คำพร กองเตย. (2560) ที่ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในผู้บริหารสถานศึกษา ควรมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ความไว้วางใจ ความยุติธรรม ความเคารพ ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์

### ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

#### 1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในรูปแบบภาคีเครือข่ายการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม โดยทำความร่วมมือกับองค์กรหรือสถาบันที่มีบทบาทหน้าที่ในการควบคุมดูแลเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม โดยทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนความรู้ และเทคนิค การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ทำให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และครอบคลุมในทุกมิติ เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี และเพิ่มเติมข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้

1) ด้านความยุติธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาต้องใช้หลักความรอบคอบในทุกๆ ด้านในการพิจารณาเพื่อตัดสินใจ

2) ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ผู้บริหารสถานศึกษาต้องไม่โยนความผิด และใช้กลอุบายอื่นๆ ใ้บุคคลอื่น หรือผู้ใต้บังคับบัญชารับผิดชอบตนเอง

3) ด้านความน่าไว้วางใจ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องยอมรับในความผิดพลาดของตนเอง และต้องหาเหตุผล เพื่อจะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้าใจถ้าทำตามที่ได้คำมั่นสัญญาไม่ได้

4) ด้านความน่าเคารพ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องพิจารณาหาแนวทางในการป้องกันไม่ให้เกิดเหตุการณ์กรณีการถูกกล่าวหาเกิดขึ้นอีก โดยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมาพูดคุยแนวทางในการป้องกัน

5) ด้านความรับผิดชอบ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องตระหนักถึงการปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีในทุกๆเรื่อง ให้เป็นที่ประจักษ์แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา

## 2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาการสร้างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

2) ควรศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของครูในการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษา

3) ควรศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของครู โดยเพิ่มคุณลักษณะที่องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม เช่น ความเมตตา กรุณา ความขยันหมั่นเพียร ความเอาใจใส่ และการมีวิสัยทัศน์ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลง

## เอกสารอ้างอิง (References)

ไกรสร รักสวน. (2559). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน

โรงเรียนวิไลพุทธในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

สมุทรปราการ เขต 1. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

คำพร กองเตย. (2560). การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน

สังกัดกรุงเทพมหานคร. ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

ณัฐริดา นิพนธ์. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมกับบทบาทของผู้บริหาร

สถานศึกษาในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต1. ปริญญาศึกษาศาสตร

มหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

นรา สมประสงค์. (2561). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม ประมวลชุดวิชา นวัตกรรมการบริหารการศึกษา

และภาวะผู้นำ. (หน่วยที่ 14). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขา

ศึกษาศาสตร์.

พิมลพรรณ เพชรสมบัติ. (2560). ทักษะการบริหารของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

ธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

- เพ็ญศิริ สมเรือน. (2560). *ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด*. ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิภาวดี อินทร์ด้วง. (2561). *ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2557). *ภาวะผู้นำ: ทฤษฎีและนันทาคณะร่วมสมัยปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.
- สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2558)*. กรุงเทพฯ: ศึกษาภัณฑ์พาณิชย์.
- สิวลี ศิริโล. (2558). *คุณธรรมและจริยธรรมวิชาชีพ*. ในเอกสารประกอบคำบรรยาย ณ มหาวิทยาลัยสวนสุนันทา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
- หงษา วงศ์จำปา. (2560). *รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร และพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
- หนูไกร มาเชค. (2559). *การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
- Atila, Y., & Ibrahim, B. (2010). *Teachers' views about ethical leadership behaviors of primary school directors*. Procedia Social and Behavioral Science.
- Kanokorn, S., Wallapha, A., & Ngang, T. K. (2013). *Indicators of Ethical Leadership for School Principals in Thailand*. Procedia - Social and Behavioral Sciences.
- Katarina, K., Bogdan, L., & Metka, T. (2010). *Ethical leadership*. International Journal of Management & Information Systems. Fourth Quarter. 14(5), 31-42.
- Remy, N. (2014). *Fostering ethical leadership in organizations*. European Journal of Business and Management. 6(33), 56-63.